

Jan Richter

Průzkum mikulovské zámecké studny v roce 2003

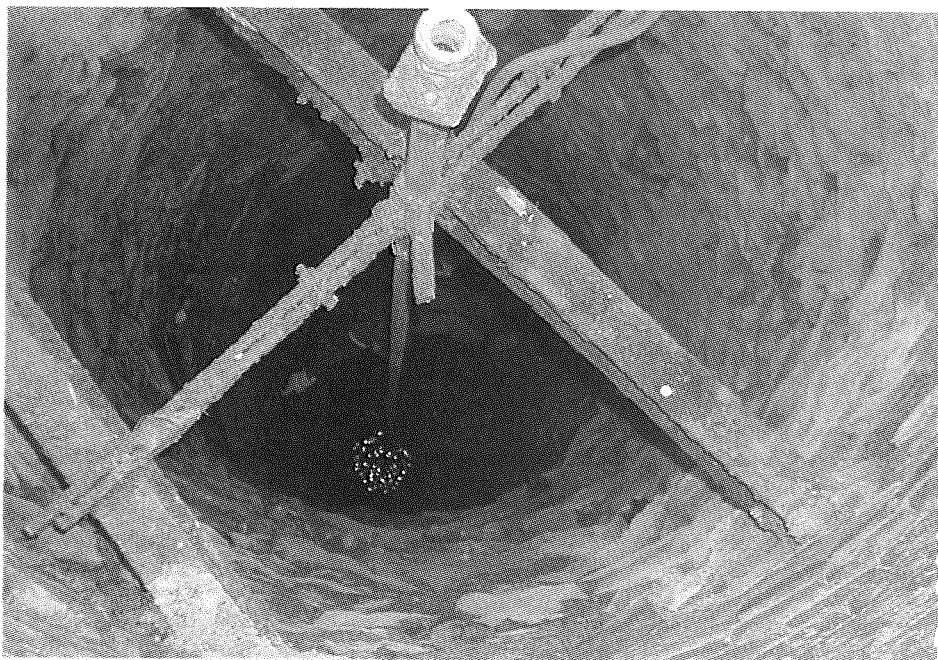
Ve dnech 13. a 14. října 2003 provedli pracovníci Regionálního muzea v Mikulově ve spolupráci s firmou DANN - studnařství průzkum studny na vnitřním nádvoří zámku.

K rozhodnutí provést průzkum nás vedlo několik důvodů, z nichž nejdůležitější byla skutečnost, že jsme nikde nenalezli zprávu o tom, že by někdy v nedávné minulosti byl takový průzkum proveden. Předpokládali jsme totiž, že kdyby byla studna archeologicko-historicky prozkoumána poté, co byl zámek po rekonstrukci v roce 1959 předán k užívání muzeu, byly by výsledky jistě publikovány a nalezené předměty zařazeny v archeologické sbírce této instituce. Z rozhovoru s bývalým ředitelem muzea, dr. Jüttner, chtěl tento průzkum provést. Zbořilem navíc vyplynulo, že i první ředitel muzea, dr. Jüttner, chtěl tento průzkum provést.

Výsledek naší akce byl ovšem negativní. Dne 14. října po tříhodinovém čerpání vody příbližným průměrným tempem cca 10 l/s se hladina vody ve studni dostala na úroveň 80 cm a dále neklesala. Je tedy zřejmé (vyloučíme-li možnost tak vydatného pramene), že je studna spojena s větším zavodněným prostorem, pravděpodobně puklinami ve vápencové skále.

Existuje i možnost, že dosud funguje systém tzv. zámeckého vodovodu z 18. století. Ten propojoval studnu v prostoru pod Kočičí skálou s cisternami pod Turoidem a na Kozím hrádku a přiváděl vodu až na zámek. Není však jasné, jak byl tento systém napojen na zámeckou studnu. V plášti studny jsme žádné vedení neobjevili a není příliš pravděpodobné, že by je skrývala nevyčerpaná voda na dně.

Po neúspěšném pokusu o úplné vyčerpání studny jsme se tedy rozhodli využít neobvykle nízké hladiny vody a odebrat vzorek materiálu ze dna. Ani tehdy jsme bohužel



Pohled do studny. Potrubí sloužilo k čerpání vody v sedmdesátých letech 20. století. Dobře patrná je nová cihlová vyzdívká, zřejmě z padesátých let 20. století.



Cihlová vyzdívka pro uchycení trámu ve studni.

nebyli úspěšní, našli jsme pouze recentní materiál, v němž převažovaly fragmenty cihel, střešních tašek, úlomky skla apod.

Z popsaného je zřejmé, že studna byla vyčištěna v relativně nedávné době. Otázkou ovšem zůstává, kdy čištění proběhlo, kdo je provedl a co se stalo s případnými nálezy. Vzhledem k zájmu dr. Jüttnera o průzkum studny můžeme předpokládat, že k němu nedošlo před požárem zámku (podle Mgr. Zbořila se Jüttner o svém úmyslu provést průzkum studně vyjádřil na počátku padesátých let). Zřejmě ani po roce 1959 k průzkumu nedošlo – zámek byl v té době předán do užívání muzeu. V takovém případě by totiž zcela jistě byly výsledky průzkumu publikovány a nálezy zařazeny do sbírek muzea.

Čištění bylo tedy s největší pravděpodobností provedeno na počátku padesátých let, kdy byl zámek renovován. V rámci rekonstrukce bylo rovněž upravováno vnitřní zámecké nádvoří a byla provedena nová vyzdívka ústí studny. V knize Mikulov píše Václav Richter v kapitole o středověkém mikulovském hradě, že při rekonstrukci zámku byl ke stavebně-historickému průzkumu povolán ing. arch. Hyzler se zpožděním, když se již započalo s rekonstrukcí ruin. Studna tedy byla nejspíš vyčištěna bez odborného dohledu řemeslníky pracujícími na obnově hradu a nálezy, byly-li nějaké, byly vyvezeny s ostatním nepoužitelným materiálem.

Jediným pozitivním výsledkem byl tedy průzkum a dokumentace vnitřního pláště studny. Studna je 45,90 m hluboká. Její vyústění na nádvoří je vyzděno novými cihlami do hloubky 1 až 1,5 m od povrchu a pod nimi je tenká vrstva staré cihlové vyzdívky. Pak pokračuje kamenné zdivo, které zvolna ustupuje, pouze na jižní straně pláště sahá klínovitý pás kamenného zdiva do hloubky 19 m od povrchu. Dále už je studna tesaná do vápence. Tvar studny je nepravidelný, vápencová masa na různých místech zasahuje do prostoru válce studny. V pravidelných intervalech jsou patrné vyzděné otvory se zbytky dřevěných trámů, které byly použity při hloubení studny. Poslední takový otvor je v hloubce 44 m od povrchu.

Na vápencových stěnách jsou patrné stopy po nástrojích použitých při zbudování studny. Ani při podrobném průzkumu však nebyla nalezena žádná kamenická ani jiná značka, která by nám pomohla s větší přesností určit dobu vyhloubení studny, o níž se domníváme, že spadá do období vzniku kamenného hradu, tedy asi do první poloviny 13. století.